

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszi hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

I. Ferencz József

ő es. és ap. kir. Felsege megkoronáztatásának 25 éves fordulóján 1892. jun. 8-án, a debreczeni főisk. oratoriumban tartott hálaadó imádság és alkalmi beszéd.

Előfohász.

Idvességünknek szent Fejedelme, áldott Ur Jézus, kinek országod nem e világból való, de a ki az Atyának jobbjára ül, királyoknak Királya és uraknak Ura vagy örökké: kérünk, taníts minket ez órában imádkozni. Engedd, hadd vegyüljön be a mi hálaadó fohászunk hangja is egy nemzethez, egy nép milliói örömnepének hangjai közé. Azt taníts minket a te egyik nagy apostolod: *legyenek hálaadások a királyokért* (1 Tim. 2, 1. 2.), — ímé Urunk, mi királyunkért, *kinek szíve az Urnak kezében van* (Péld. 21, 1.), földi uralkodóinkért imádkozunk most te hozzád. Hallgasd meg imádságunk szavát, hallgasd meg és örvendezzél a mi örömünk e nagy napján. Ámen.

Imádság.

Nagy Isten, dicsőségnek, hatalomnak örökkévaló Királya, itt állunk ez órában mi is templomodnak tornácában. Egy nemzet vette ma szívére királyi prófétának ama felhívását: *„adjatok az Urnak népeknek nemzetségei, adjatok, mondom, az Urnak dicsőséget és erősséget“* (Zsolt. 96, 7.); egy nemzet imádkozik ma hozzád Dávid király szavaival: *„a király életének esztendeit szaporítsd meg, és az ő esztendei legyenek, mint sok nemzetségnek esztendei“* (Zsolt. 61, 7.). Egy sokat, multját és jövőjét már rég megszenvedett nép, a magyar, áll e napon királyi trónod előtt, óh Atyánk, hogy ezredéves történetének végső esztendeiben öröme nyissa meg mostan ajkait, hiszen, Urunk, *mikor uralkodnak az igazak, örül a nép* (Péld. 29, 2.), és itt, e bérczes haza határain belől bételjesedik ma, — ma, mikor milliók imádkoznak hozzád királyunkért, bizonyára bételjesedik a szentíró szava: *a népnek sokaságában van a királynak ékessége* (Péld. 14, 28.).

Egy nagy nap emlékezetére ülünk ma ünnepet, Isten, jó Atyánk, s azért áldjuk szent nevedet, hogy elhoztad reánk egy nagy eseményekben gazdag korszak negyedszázados emlékezeti napját.

Óh Atyánk, te örökkévaló vagy égben és földön, *míg az ember napjai olyanok, mint az elmúló árnyék* (Zsolt. 144, 4.). *Egyik nemzetség elmegy, és a másik eljő* (Préd. 1, 4.), de te kiválasztasz egyes nemzeteket, hogy hosszú századokon át dicsőítsék megtartásodnak erejét. És ismét, ha egyes királyoknak csak rövid napokat engedsz is az uralkodásra, Jósáfnak megengeded, hogy *uralkodnék Jéruzsálemben huszonöt esztendeig, cselekedvén azt, a mi a te szemeid előtt kedves dolog vala* (2 Krón. 20, 31. 32.). Bizony, örökkévaló a te kegyelmed az embereknek fiaihoz, s csodálatos a te bölcseségednek szándéka; jó vagy te mindenkoron a téged szeretőkhöz!

Isten, jó Atyánk, népeknek Ura, nemzeteknek örök hatalmú Királya, egy szép lapot akar ma beírni a magyar, nemzete történetének lapjaira: azon nagy nemzeti eseményt ünnepeljük most, hogy ma huszonöt éve tetetett uralkodó királyunk fejére a korona, borított vállaira a palást, adatott kezébe az uralkodói pálca.

A nemzet történeti ereklyéit kegyelmedből ma huszonöt esztendeje fogadta el fejére, vállaira és kezébe a mi királyunk, és szent esküt tevén le a te nevedben népe kezébe a király, letérdelt ő is templomodnak oltáránál, és mint egy második Jósafát, magát megalázva így imádkozott hozzád: „*Oh Uram, mi Atyáinknak Istene, nem te vagy-e egyedül Isten a mennyben, és ki uralkodol a pogányoknak minden országain? Te kezekben vagy az erősség és a hatalom, és senki nincsen, ki ellened állhatna*“ (2 Krón. 20. 6.). Huszonöt év telt el, jó Atyánk, ama nagy nap óta nemzetünk történetében, jó királyunk életében. — és e huszonöt év, áldott kegyelmedből hazánk történetének legszebb korszakai közé tartozik. Meghallgatta a mi királyunk és az ő fejedelmi hitvese Jeremiás prófétához intézett ama szavaidat, nagy Isten: *Mondd meg a királynak és a királyné asszonynak: atázzátok meg magatokat, mert kiesik fejetekből a ti dicsőségteknek koronája* (Jer. 13, 18.), — *és a mi királyunk bizott az Urban, azért meg nem hanyatlott* (Zsolt. 21. 8.), — *a kegyelmesség és az igazság megőrizte a királyt, megerősítette irgalmasság által az ő székét* (Péld. 20, 28.).

Áldjuk nagy nevedet, nemzetünknek nagy Istene, népünknek Királya, hogy e negyedszázadon át hatalmas karjaiddal megőrzéd nekünk a királyt, hogy megtartád fejen a koronát, mely drágakövekkel vagy bár kirakva, súlyos teher annak, a ki azt hűséggel viseli: áldunk, hogy vállain engeded hordozni a királyi palástot és tartani engeded kezében a királyi pálczát, mely igazság palástja és igazság pálczája vala ő nála. — Áldunk tégedet véghetetlen jóságodért, hogy erejében megsokasítottad bölcs uralkodása alatt a mi nemzetünket s alkotmányos érzületével például állítád őt mi élénk, és megengeded nekünk, hogy legjobb királyaink nevei közt emlegessük nemzetünk történetében e földi felséget.

És midőn ma hálaadással borulunk le szent színed előtt, e haza népeinek imádságában egyesítjük azon mi buzgó esedezésünket is, tartsd meg minekünk, tartsd meg a magyar népnek még hosszú éveken át ez uralkodó királyt. Tedd őt erőssé népei s közelebről a magyar nép forró szeretetében és alattvalói mély tiszteletében. Tartsd meg mellette a felséges királynét, s védjed, oltalmazza az egész királyi családot. Vedd körül a királyt hű tanácsosokkal, s hadseregének erejében tedd, óh tedd őt legyőzhetlenné, hogy álljon királyi széke rendületlenül és zászlói fönne lobogjanak minden nemzeteknek zászlói között.

Egy nemzet, a magyar imádkozik ma hozzád, örökkévaló nagy Isten! Óh adj e nemzet ezredéves életéhez még ezer éveket, hogy legyen e haza nagyságában örök életű, dicsőségében virágzó. Adj e nemzetnek nagy napokat, békességben, haladásban gazdag jövődöt, adj neki, ha a most uralkodó felség napjai elmúlandanak, adj ezután is nagy királyokat, hogy bármikor imádkozik e nép királyáért hozzád, mindig csak azt zenghesse boldog, örömhymnusnak hangjain: „Fény nevére, áldás életére!“ Ámen.

Uri imádság.

Megáldás.

Mi Urunk Istenünk, hálatelt szívvel imádkoztunk hozzád: óh hallgasd meg a mi imádságunkat. Fedezd be szárnyaiddal a népet, mely ma trónod előtt állott; oltalmazd a királyt, kiért fohászkodtunk hozzád emelkedett. Tégy erőssé minket a hozzád való szeretetben, tedd erőssé e hazát fiai összetartásában, hogy teljesebben be köztünk a költőnek szava:

„Erős lesz országunk, nagy a király,
Hol ennyi ember boldog hont talál“. Ámen.

Csiky Lajos.

* * *

Alkalmi beszéd.

Midőn a magyar nemzet 900 évvel ezelőtt, egy századig tartó véres és kalandos harcok után, a lét és nemlét közti határon egy perczre megpihent, ifjú fejedelme előtt egy rettentő választás állott. A föld, a melyet elfoglalva tartott, melyen hazát alapított a nemzet, már félezer évvel ezelőtt állandó temetője volt a vele vérrokon nemzeteknek. Hunnok, kazarok, avarok, bolgárok mind hatalmas birodalmakat alapítottak ezen a földön, és mindnyájan itt lelték sírjokat is. Az írott történelem csak nevöket ismeri, és az irtó harcokat, melyeknek áldozatul estek. A föld alatti történelem vet ki néha ásatások alkalmával rejtelmes emlékeket, fegyvereket, házi eszközöket,

ékességeket; tudósok találgatják, vajjon melyiké lehetett. De hogy életök, nyelvök milyen volt, nem tudja senki és nem is fogja tudni soha. Egygyel szaporítani ezen nemzetek számát, elhullani lassanként, kiirtatni, ez volt az egyik választás. És a másik nem kevésbé rettentő. Elhagyni az ősi vallást, a költészetet, mely avval egybeforrva, a hősök tetteit őrizte és feljegyezte, elhagyni mindazt, a mihez egy nemzet ragaszkodik, a mit szentnek tart, de nem csak elhagyni hidegen, hanem ellene fordulni és azt irtani ki tüzzel-vassal, megváltoztatni a magyarok istenét, ki őket eddigi harcaikon és bolyongásaikon vezette, kicserélni zászlóikon a turul madarat a boldogsá-

gos szűz képével, melyet gyűlölt szomszédaik imádtak, ez volt a másik. István az utóbbit választotta. Keresztyénné és királylyá lett, keresztyén állammá és királysággá tette nemzetét. Mind a keresztyénségnek, mind a királyságnak jelképe a szent korona volt.

A magyar nemzet sorsa el volt döntve. És ezen percztől kezdve 9 nehéz századon át ez a korona volt nemzetünk őrizője és vezére. Csodálatos, bűvös erejéhez nincs fogható a népek történetében. Magasan felette áll ez királyoknak, alkotmányoknak. Mert a királyok gyöngye emberek, az alkotmányok pedig változtathatók, módosíthatók, de a korona örök, erős és erőt tud adni királynak és alkotmánynak egyaránt, összetartja ez országnak nélküle, meglehet, szétomló részeit és népeit, egy arany abroncs, de az aczélgyűrűnek szilárdságával.

És a magyar nemes embernek legbüszkébb czíme évszázadokon át nem az volt, a mi a francia lovagoknak, hogy királyának alattvalója, hanem hogy ő törvény szerint a szent koronának tagja. Mindenik magyar nemes érezte, hogy ő is egyik részét, habár parányát képezi annak, és hogy az ő hűsége és hazaszeretetében, szívében is benne van annak a koronának egy paránya. Csodás erejét sokszor megpróbálta és feljegyezte történelmünk. Az első szent királyt ez őrizte meg a legenda szerint az orgyilkos törétől. Egy másik alattvalótól elhagyott király testvérének ellenséges táborába ment egyedül, egy veszővel, de a koronának nimbusával, s íme hódolva hullott előtte térdre a magyar. Mátyás hatalma — bármi kedves királyja volt is nemzetének — nem volt teljes addig, míg halántékát a korona meg nem szentelé. De az újabb időkben is, alig mult el egy százada, e korona 6 évet töltött a hazán kívül, fényes császári kinestárban, drága ékszerek között. És midőn visszahozaték, micsoda viszontlátás, a lelkesedésnek micsoda kitörése, a fájó és édes könyveknek micsoda áramlata volt az, mely üdvözölte! A félelem, hogy a koronát elvesztettük, az öröm, hogy ismét visszakaptuk, csodásan átalakította, új életre keltette e nemzetet. És ezen viszontlátástól, az 1790-ik évtől számítjuk nemzeti újjászületésünket is. Nem maradt meg az anyaföldben sem, hova egy dicsőséges, de küzdelmes harc végén elásaték, mert tudta, hogy csak az ő fénye és ereje lesz képes előbb-utóbb eloszlatni a hazánk felett borongó fellegeteket. Valóban a földnek bármelyik nemzetét el tudom képzelni korona nélkül, elismerem, hogy voltak és vannak e földön korona nélkül is boldog, hatalmas nemzetek, elhiszem azt is, hogy a hol a korona csak a kormányformát jelenti, nem életkérdés. De ha nemzetemet, Magyarországot próbálom koronája nélkül csak elképzelni is, a veszedelmek tengerétől övezve mindenfelől, fajunk csekély számának sebével itt bent, óh ekkor az aggódó hazafinak — a mint a költő mondja — „átfut szívén a nemlét iszonya“.

És micsoda tanulságos története van annak, hogy 600 év, az Árpádok kihalta óta, kik és miért viselték Magyarország koronáját. Valóban ez időtől fogva szent koronánk földöntúli magasból látszik örködni nemzetünk élete fölött. Nemzetünk életösztöne mindig megérezte és megkereste azon utakat, a melyeken a korona Magyarország lételét biztosította. És ne ütközzünk meg benne, sőt tisztelettel hajoljunk meg őseink politikai bölcsesége előtt, ha azt látjuk, hogy királyaink személyének megválasztásában nem mindig a legtermészetesebbnek látszó nemzeti szempontokat követte. A korona varázserojével elég hatalmas volt arra, hogy az ebből származható veszedelmeket a nemzet vigyázása mellett végzetesekké válni

ne engedje. Valljuk be, — hiszen nem szégyen, hanem dicsőség, — hogy első sorban nem a magyarság, hanem a nemzeti érdek volt az, mely királyaink választásában a nemzet többségének irányt adott. Félelem nélkül tette a nemzet idegennek fejére is a koronát, ha érdeke úgy hozta magával, mert tudta, hogy a korona érintése szükségképen bevonja a nemzet érdekkörébe annak viselőjét is. Az Anjouk lilioma nem Magyarországot tette olaszszá, hanem idegen fényt és hatalmat tett magyarrá Nagy Lajos alatt. Midőn pedig a nagy Hunyadi János fiánál látta a nemzet a maga érdekeit a legjobb kezekbe letéve, nem habozott a koronát is annak fejére tenni. Majd nehezebb idők jöttek. Magyarországot geographiai helyzete évszázadokon át Európa és a keresztyénség védbástyájává tette a török hatalom ellenében. Midőn saját ereje egyedül nem bírta, olyan királyokat kelle keresnie, kiknek hatalma segédelmet és oltalmat képes legyen nyújtani ezen veszedelem ellen. És ha az eredményt ezen szempontból tekintjük, tagadhatatlan, hogy a nemzet számítása teljesült is. Saját erőfeszítéseink mellett koronánk viselője Magyarországon kívüli hatalmának is igénybevételével tudtuk lerázni nyakunkról a török igát. A nemzet nem annyira hálából, mint további érdekektől ekkor mondott le szabad királyválasztási jogáról, vagy inkább korlátozta azt maga.

De egy más baj is volt. A 17-ik századtól kezdve mindig erősödött, és pedig Európaszerte, azon politikai áramlat, mely a királyi és koronai jogokat a nemzetek történeti alkotmányának rovására akarta mindjobban kiterjeszteni. Ezen törekvés nem annyira a királyok személyes hatalmi vágyában, hanem inkább az akkori államtudomány és államférfiak azon téves hitében gyökerezett, hogy az alkotmánytól elvett és a királyi kézben összpontosított hatalom a nemzet hatalmának szolgál emelésére. Angliában, mely az alkotmány és a királyság iránti tiszteletnek egyiránt classicus hazája, alig félszázad alatt két nagy forradalom bírta Anglia alkotmányát megmenteni, és a királyi hatalom és az alkotmány közti helyes viszonyt helyreállítani. Franciaországban 14-ik Lajos egyenesen kimondta: „az állam az én vagyok“, és csakugyan az államhatalmat egy kézben összpontosítva, evvel kezében, egy időre Európa urává lett, más államokat is esábítva hasonló erő kifejtésre. Csoda-e, ha minálunk is hosszú időközön át ismétlődtek az ilyen kísérletek, és a történelmileg kifejlett alkotmányára méltán féltékeny magyar nemzet királyainak és államférfiainak ilyen támadásai ellen mindig ellenszegülést tanúsított. Nem volna ezen ünneplés naphoz méltó ki nem mondani azt, hogy nemzetünknek hosszú időn keresztül sok méltó oka volt a panaszra, és ellenszegülése nemcsak jogos, hanem szükséges is volt. De az is igaz, hogy a nemzetnek ezen támadásokért soha eszébe nem jutott a koronát tenni felelőssé.

Különösen e századnak első felében, midőn az új életre ébredt nemzetnek gyors haladással kelle múlászatait és elmaradottságát pótolni, midőn a régibb államkormányzati eszmék a szabadság és alkotmány javára változtak meg a tudományban is, gyűltek meg a méltó sérelmek és gyöngítették a nemzet és királyai közti kapcsolatot. Nem az volt a baj, hogy régi alkotmányunk ellen intéztetett támadás, hiszen soha királyi alkotmány ellen nagyobb támadást nem tett, mint maga a magyar nemzet az 1848-iki törvényekkel saját régi alkotmánya ellen, hanem az, hogy a nemzet és király között a bizalmatlanság árnya férkezett. A szabadabb eszmék áramlata, mely 1848-ban Franciaországból kiindulva egész Európát vé-

gig söpörte, azt a mentő gondolatot adta a magyar nemzetnek, hogy ezen áramlatnak kedvező nyomása alatt magának új alkotmányt, új állami életet adjon az 1848-iki törvényhozás által; ugyanezen áramlatnak ellen-nyomása alatt szentesítette azokat a király. Egy percze megerősödve ragyogott fel ismét koronánk fénye. Mert az 1848-iki törvények, midőn az új alkotmány sánczai közé az egész nemzetet bevették, egyszerűs mind az egész, nemességből, polgárságból és jobbágyságból alakult nemzetet a magyar koronának tették tagjaivá.

De a 48-as évek szabad, sőt mondhatjuk, forradalom-szerű áramlata Európaszerte csak kevés ideig tartott; sem Francia-, sem Német-, sem Olaszországban, sem Ausztriában ezen áramlatnak politikai alkotásai fenn nem maradtak, sőt mindenütt nem csak elnyomattak, hanem utánuk erős ellenhatás állott be. Szerencsétlen véget értek a mi 48. és 49-iki küzdelmeink is; a forradalom, melynek csak egy része volt szabadságharcz, de a mely a maga egészében az európai, nemzeti és társadalmi eszméknek forrongó küzdelme volt, és a mely forradalom eszme- és vérkeresztségének árán ismét beléptünk az emberiség, szabadság és alkotmányosság nagy eszméiért küzdő mívelt nemzetek sorába.

Azonban mind a nemzetek, mind a királyok bölcseségét az idő és tapasztalás, vagy nemzetekről szólva, a történelem érleli meg. A 48. és 49-es évek utáni szomorú időszaknak, de a mely tanulságokkal is teljes volt, kelle még elmulni, hogy észrevegye nemzet és király egyiránt, hogy a 48-iki törvényeken kívül maradtak fenn még más megoldásra váró kérdések, nagy nemzeti és állami érdekek, melyeket kölesönös méltányossággal kell kiegyenlíteni, hogy nemzetünk önállósága, törvényes szabadsága, alkotmánya és összes fejlődése biztosítva legyen.

Minden nemzetek egyik legnagyobb államférfia, Deák Ferencz találta meg a nemzet általános óhajtságának, a nemzet és király közötti teljes kibékülésnek mindkettőre nézve kielégítő módját. Ezen, Magyarország történelmében korszakot alkotó eseményt a történelem az 1867-iki kiegyezésnek nevezi. Talán voltak és lehetnek, kik ezen nagy munkának egyes részleteit, kérdéseit másképen óhajtották volna, de abban a kérdésben, hogy ezen kiegyezésnek meg kellett történni, Magyarországon véleménykülönbség nem volt és nincs. És e kiegyezést mi pecsételhetette volna meg igazabban, mint a magyar korona, egyiránt őre a király és nemzet jogainak. Megtörtént 1867-ben, ezelőtt 25 évvel királyunk ő Felségének ünnepélyes megkoronázása, visszaállítottak az 1848-iki törvények nagy alkotásai, és hazánknak azokba foglalt alkotmánya és önállósága. A mai napon pedig egy egész lelkesedésben úszó nemzet ünnepli meg ezen nagy nemzeti eseménynek 25 éves fordulóját, önként, szívéből, nemcsak annak nemzeti fontosságáért, hanem azért is, és főképen azért, mert felséges királyunk ezen idő alatt nemzetünk és törvényes alkotmányunk iránti hűségének és atyai szeretetének, királyi esküje megtartásának olyan folytonos és fényes példáját nyújtotta, a melyet még magyar király soha. Ez idő alatt Európának legtiszteltebb, legalkotmányosabb, Magyarországnak pedig igazán szeretett királya lett. Politikai pártjaink versenghetnek egymás között, eltérő nézetekben lehetnek egymástól, de abban, hogy koronás királyunk iránti szeretettel és forró ragaszkodással viselkednek, és az alkotmányosságban tőle példát vehetnek, teljesen egyet értenek.

Nemes Ifjúság, utánunk jövendő, nyomainkba lépő pol-

gárai e hazának! Vessétek jól szívetek és emlékezetetek táblájára ez ünnepélyes napot és ennek nagy tanulságait. Meglehet, hogy ti egy még boldogabb nemzeti jövőnek vagytok örökösei, de meg lehet, sötétebb napokat is fogtok látni, mert egyesek és nemzetek sorsa egyiránt Isten kezében van. Ezen napnak emléke buzdítson benneteket a király, a trón, a korona iránti hűségre, mely nemzetünknek különben is — Bánkbánnak épen úgy, mint Peturbánnak — egyik legjellemzőbb történeti vonása. Ne felejtsetek el, hogy különösen Magyarországon a haza és a király iránti szeretet elválaszthatlan iker-testvérek.

Nemzetünk ezredéves életének kezdetén a honalapító Árpádnak félig mondákba vesző alakja áll, az ezredév végét felséges királyunk dicső alakja tölti be. — Az ő böles és áldásos uralkodása vezessen bé bennünket hazánk történelmének második évezredébe, vezessen ott is dicsőségben sokáig. A magyar nemzet pedig legyen ezen második évezterben boldog és dicső!

És most álljunk fel és vegyüljön a mi szózatunk is a magyar nemzet általános örömradiásába, midőn azt mondjuk, hogy szeretett királyunk, I. Ferencz József ő Felsége szerett királynónkkal együtt sokáig éljen!

Géresi Kálmán.

Tárcza.

Az alkohol hatása az emberi testszervezetre.

(Részlet Chiniqy Károly amerikai pap „Ötven év a római katolikus egyházban“ cz. művéből. Angolból fordította Révész Mihály. Ara 1 frt. Karczag. Szódi S. kiadó tulajdona).

(Vége.)

„Nézzé meg ezen üteret egész hosszában, — mondá az orvos, — ezer és millió vereses foltocskát fog rajta látni, melyek mind megannyi lyukak, melyeket az alkohol fúrt rajta. Valamint a patkányok a hatalmas Mississippi folyam töltésein apró lyukakat fúrnak s a víz ezeken át kitör és romba dönti a partvidéket: így az alkohol is ezereknek okozza halálát az által, hogy átfúrva az ereket, a vér kitör természetes határai közül. De nemcsak ezen vastag eret fúrja át az alkohol, hanem ugyanezen halálos munkát végzi a tüdőben és a test összes ereiben. Nézzé meg figyelemmel a tüdőt, és ha tudja, számolja meg azon ezer és ezer vereses, sötét és sárga foltokat és az azokat borító apró fekélyeket. Mindez az alkohol munkája, mely feldúlta a véredényeket. Az alkohol egyike a legveszélyesebb mérgeknek, sőt ki merem mondani, hogy ez a legveszélyesebb. Ez maga több embert ölt meg, mint a többi mérgek együttvéve. Az alkohol nem változhatik át a testszervezet semmiféle alkatrészévé sem; a hova pedig eljut, ott rendetlenséget és halált okoz. A víz, melyet megiszunk, az egészséges táplálék, melyet megesszünk, Isten törvénye és akarata szerint a test különböző részeivé a szerint alakul át, a mint azt a milliónyi kis csatornák a szervezet különböző részeibe hordják szét. Ha megiszszuk a vizet, vagy megesszszük a kenyeret, ezeknek alkatrészei eljutnak a tüdőbe, az agyhoz, az idegekhez, izmokhoz, csontokhoz és mindenütt szívesen fogadtatnak, ott maradhatnak, és a test javának előmozdítására szolgálnak. De nem így van ez az alkohollal. Azon pillanat-

ban, mihelyt a gyomorba jut, azonnal több vagy kevesebb zavart és rombolást okoz a bevett mennyiséghez képest. A gyomor vonakodik befogadni és szerfeletti erőfeszítéssel igyekszik azt kivetni magából, és pedig, ha lehet, a szájon át, ha pedig nem, akkor feltolja azt az agyba, vagy pedig a számtalan csatornák segítségével a testszöveteken át a test felületére. És míg az alkohol a test felületére jut, vajjon szívesen látják-e azon csövek, csatornák és szövetek, melyeken átvándorol? Nem! Nézzen ide görcsövével és győződjék meg saját szemeivel, hogy a hol az alkohol áthatolt a testen, mindenütt véres küzdelem nyomait hagyta hátra. Igen, minden hely, hova Alkohol király betette a lábát, csataterré változott, melyet romlás és halál jelöl. Az erek és üterek, melyeken az alkoholnak át kell menni, a természetnek, vagyis inkább Istennek csodálatos rendeléséből hirtelen összehúzódnak előtte, hogy ezen halálos ellenség átvonulását meggátolják. Mintha az erek hallották volna Isten eme szavait: „A bor, mint a kígyó megmar, és mint a mérges kígyó megcsíp”. (Példabeszédek könyve XXIII. 32.). Az idegek és izmok, melyeket az alkohol érint, erejüket veszítve úgy reszketnek, mintha halálos és legyőzhetlen ellenségek előtt állanának“.

Nem tudom mind elmondani, a mit az alkoholnak az emberi testben véghezvitt borzasztó munkájáról hallottam és láttam. De megdöbbenem úgy a magam, mint mindazon emberek bolondságán, kik részegítő italokkal élnek.

Ezen a napon egy új és nagyszerű világ kibeszélhetlen csodái tárultak fel előttem. De bár ezen hullán borzalommal láttam a szeszes italok romboló hatását: arról még nem voltam meggyőződve, hogy a bor, sör, pálinka szokásos ivásával egészen fel kell hagyni. Nem akartam magam nevetségessé tenni az által, hogy a legközönségesebb társadalmi szokással szembeszálljak. De elhatároztam magamban, hogy szorgalmasan fogom tovább tanulmányozni az alkohol hatását az emberi szervezetre, s hogy Dr. Douglas szíves útmutatása mellett tökéletesítem boncztani ismereteimet is.

Dr. Douglas szájából és műveiből tudom a következőket:

1-ör. Az emberi szív, mely hat hüvelyk hosszú és négy hüvelyk széles, egy perc alatt 70-szer, egy óra alatt 4200-szor, egy nap alatt 100,300-szor, egy év alatt 36.792,000-szor dobban. Minden dobbanásra kitol magából harmadfél uncia vért, egy perc alatt 175 unciát, egy óra alatt 656 fontot. Naponként $7\frac{3}{4}$ tonna vér megy át a szíven. Három perc alatt az embernek minden vére átmege a szíven.

2-or. A bőr három egymásra helyezett részből áll, melyeknek vastagsága $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{8}$ vonal közt váltakozik. Minden négyszög hüvelyk bőrön 3500 likacs (porus) van, melyeken át az izzadság kijön. Minden porus hosszúsága $\frac{1}{4}$ hüvelyk. Ezen porusok együttvéve oly csatornát képeznének, melynek hossza 201,166 láb hosszú lenne s mintegy 8 mértföldnek felelne meg (egy mértföldet 4 ezer ölével számítva).

3 or. Egy közönséges ember vérének súlya mintegy 30—40 font. A vér 100 másodperc alatt, vagyis 1 első és 40 másodperc alatt rohan át az egész testen.

Az ember szíve, ki nem iszik mást, csak tiszta vizet, naponként 100,300-at ver; ha azonban valaki szeszes italokkal él, akkor ez a szám 25—30 ezerrel emelkedni fog. A kik nem tanultak boncztant, azok Isten hatalmáról, bölcsességéről, szeretetéről és irgalmáról keveset tudnak. Nincs könyv a biblián kívül és nincs tudomány a csillagászaton kívül, mely az emberi testhez hasonlóan úgy tudna beszélni arról, hogy micsoda

a mi Istenünk és micsodák vagyunk mi. Az emberi test olyan könyv, melyet Isten keze írt, hogy az beszéljen Ő róla úgy, mint ember nem beszélhet.

Azon négy év alatt, míg a tengerész-kórház káplánja voltam, mintegy kétszáz bonczolásnál voltam jelen. Így alkalmam volt megszerezni a leghasznosabb és csodálatosabb tudományok egyikét. Meggyőződésem, hogy a ki a mértékletesség érdekében szót akar emelni, annak először is a boncztant kell tanulmányoznia, hogy láthassa, miféle hatással van az alkohol az iszákosok és mértékletes ivók különböző szerveire: míg ezt nem teszi, addig nem lehet tisztában tárgyával sem, a melyről beszélni akar. Bár a bor, sör és pálinka romboló hatásáról írt legjobb francia és angol műveket átolvastam, de egyből se merítettem annyi ismeretet és oly mély meggyőződést, mintha egyetlen embernek belső szerveit boncztanilag áttanulmányoztam. Az előttem felbonczolt hullák voltak azon Isten keze által írott könyvek, melyek engem arra ösztönöztek, hogy vegyem rá honfitársaimat a szeszes italokról való lemondásra. De itt az ideje, hogy elmondjam, hogyan kényszerített engem az én irgalmas Istenem, hogy magam is végleg felhagyjak a részegítő italokkal.

Bűnbánóim közt volt egy fiatal nő, ki Quebec legelőke-lőbb családjainak egyikéhez tartozott. Ennek volt egy gyönyörű, egy éves leány-gyermeke, kit anyja valósággal bálványozott, s egy perczre se hagyott el, hogy folyton csókolgathassa és szívére szoríthassa. Szerencsétlenségre ez a nő — mint más nőkkel is gyakran megtörténik — apja házában és anyja példájából hozzászokott étel közben a boritalhoz. Lassanként kezdett inni; először csak az orvos tanácsára csak néhány cseppet, majd később folyton növekedő ivási ingerének lecsillapítására. Ezen szomorú körülményt férjén kívül, a ki kebel-barátom volt, egyedül én tudtam. A férj többször könyezve kért, hogy vegyem rá nejét az italoktól való tartózkodásra. A fiatal férj egyéb tekintetben tökéletes nejjével és szép gyermekével egészen boldog volt. Gazdag és magas állású egyén volt, környezve számtalan barától; lakásául pedig egy egész palota szolgált. Valahányszor nejjével beszéltem, az mindig a bűnbánat könyei közt ígérte meg, hogy csak annyi bort fog inni, a mennyit az orvos rendel. De, fájdalom, az orvos rendelete csak olaj volt a tűzre. Egy napon sürgetősen hívtak A. úrhoz, kinél roppant szerencsétlenség történt, mert gyermekét meggyilkolták, neje pedig megháborodott és meg akarja magát ölni.

A pompás fogaton, mely értem jött, pár percz mulva ott voltam a szerencsétlenség színhelyén. A fiatal nő ruháját foszlányokra szakgatva, haját ujjjaival tépve, arcát körmeivel karcolva kiáltozza: „Az Istenért, adjatok egy kést, hadd vágjam el a nyakamat! Én öltem meg gyermekemet! Az én kedves gyermekem meghalt s gyilkosa én vagyok! Vére kezemen piroslik! Óh bárcsak én is vele halhatnék meg!”

Én lesujtva némán és mozdulatlanul állottam. A férj két úri emberrel kézen fogva tartották a szerencsétlen nőt, a ki rám vetve tekintetét, így szólt: „Óh kedves Chiniquy atyám, az Istenért, adjon nekem egy kést, hadd vágjam el a torkomat! Mikor részeg voltam, karjaimra vettem kedvencemet, hogy megcsókolgassam, de elestem, s gyermekem fejét a kemence éléhez sujtottam. Vére és agyveleje a padlózaton frecscent szét! Gyermekem meghalt! Én öltem meg! Átkozott ital! Átkozott bor! Gyermekem meghalt! Én elkárhoztam!”

Szólni nem tudtam, csak sírni. Majd a szerencsétlen anya szívrendítő hangon így szólt hozzám: „Menjen és nézze meg“. Beléptem a szomszéd szobába, ott feküdt az egykor szép gyermek; arcát vér és velő borította; jobb halántékán iszonyú nyílás tátongott. A borzasztó szerencsétlenség hatása alatt a részeg anya azonnal kijózanodott, s ekkor magát akarta kivégezni, de ebben férje meggátolta. Én a sok borzalomtól elkábultva, estefelé haza akartam menni; de barátom nagyon kért, hogy borzasztó helyzetekben töltsék velök az éjet.

Ott maradtam, de a szerencsétlen anyát hiában próbáltam megnyugtanni; folyton sírángozott s életének véget akart vetni. Minden perczen kiáltozó: „Kedves gyermekem. Lucziám! Épen mikor kis kacsóiddal simogattál és angyali ajkaiddal csókolgattál: én, a te részeg anyád, akkor sujtottalak agyon! Véred kezemen piroslik, keblem borítva agyvelőddel! Férjem, az Istenért, vedd el életemet! Nem tudok megbarátkozni a gondolattal, hogy csak egy napig is éljek még! Kedves Chiniquy atyám, adjon egy kést, hadd egyesüljön vérem gyermekemével! Oh csak egy sírban temetnének vele!“

Hiában emlegettem neki Istennek a bűnösök iránti kegyelmét, rám se hallgatott. Tíz óra körül nagy aggodalom és borzongás vett rajta erőt. Bár négyen fogták, mégis kiszabadította magát. Berohant azon szobába, hol gyermeke feküdt a bölesőben. A hideg hullát karjaira vette, a borzasztó sebet eltakaró köteléket letépte s az iszonyú nyílást kétségbe ejtő jajgatások közt csókolgatta, mintha be akarná azt hegeszteni, s kedves gyermekét fel akarná támasztani.

„Kedves szeretett Lucziám, kiáltozó, nézz reám, csókolj meg, jöjj kebelemre! De a te szemeid esukva! Ajkaid hidegek! Te meghaltál, én öltelek meg! Megbocsáthatsz-e nekem? Kérhetsz-e számomra bocsánatot Idvezítőnktől? Kérheted-e Szűz Máriát, hogy könyöröggjön érettem? Látlak-e még téged valaha? Oh nem, én elvesztem, elkárhoztam örökre! Én egy részeges anya vagyok, ki meggyilkolta saját gyermekét! A részeges anya, a gyermekgyilkos számára nincs irgalom.“

S míg gyermekéhez beszélgetett, az alatt hol térdelt, hol futkosott a szobában, a hullát azonban folyton keblére öelve tartotta s csókolgatta, úgy hogy ajkai, arca, keble, kezei a szó szoros értelmében bemázolódtak a sebből kiszivárgó vérral. Tizenegy óra tájon térdén állva, gyermekét keblére szorítva, reám emelte szemeit, s így szólt:

„Kedves Chiniquy atyám, mért nem követtem én az ön jóakarátú tanácsát, mikor könyvek között kért, hogy hagyjak fel az átkozott részegítő borítással? Hányszor idézte ön azon mennyből jött ígéket: A bor csúfolóvá teszen; ne nézz rá! Mint a kigyó megmar és mint a mérges kigyó megesíp. (Péld. XX. 1. és XXIII. 31, 32.). Hányszor kért ön gyermekem, férjem és az Isten nevére, hogy hagyjak fel az átkozott italokkal! De most én kérem önt egyre: Menjen el Kanada-szerte, mondja meg az apáknak, hogy gyermekeik elé soha ne tegyenek részegítő italt. Én apám asztalánál kezdtem tanulni azt az ivást, melyet mind örökké átkozni fogok! Mondja meg az anyáknak, hogy sohase izleltessék meg gyermekeikkel azon irtózatossá italt. Engem először is anyám tanított az átkozott bor-ivásra!“

„Induljon el ön az én gyermekem vérével és fesse azzal pirosra Kanadában minden ház ajtó-feleit, és mondja meg azon házak lakóinak, hogy azt a vért egy részeg anyának gyilkos kezei ontották ki. Ezzel a vérral írja fel Kanada minden épületének falaira, hogy „a bor csúfolóvá teszen“. Mondja el a kanadai francziáknak, hogyan átkoztam én meg a bort gyer-

mekem holt teste felett, azt a bort, mely engem oly szánandó nyomorulttá tett.“

Néhány percnyi szünet után így folytatta: „Az Istenre kérem, mondja meg, hogy vajjon megbocsáthat-e nekem gyermekem, hogy őt megöltem? Kérhet-e számomra bocsánatot Istennél s közbenjárást Szűz Máriánál?“

Feleletem be sem várva, felsikoltott, kiáltozván: „Elkárhoztam! Gyermekeket részegen meggyilkoltam! Átkozott bor!“

Ezzel a földre roskadt. A szájából előtörő vér, a keblén szorongatott holt gyermekre folyt.

Ez a borzasztó dráma nem került a nyilvánosság elé. A halott-kém azt jelentette, hogy a gyermek halálának oka véletlen szerencsétlenség, minek következtében a megtört szívű anya hat órával később szintén meghalt.

Két nap múlva eltemettük az anyát karjai közé zárt gyermekével. Az ártatlan kis gyermek őrangyala oda írhatta volna a sírkőre: „A bor csúfolóvá teszen; ne nézz rá! Mint a kigyó megmar és mint mérges kigyó megesíp“. A mit azonban én ez alkalommal láttam és hallottam, azt nem lehetett se eltemetni, se elfeledni.

Ezen borzasztó szerencsétlenség annyira megrázkódott, hogy nyugalomra és imádkozásra volt szükségem. Szobámba két napig bezárkózva, elmélkedtem Istennek borzasztó igazságszolgáltatása és büntetése felett. Egyik sötét és néma éjjelen, nem tudom, ébren voltam-e, vagy aluvám, de úgy tettszett, hogy szeretett anyám kedves alakja jelent meg előttem, kezén tartva a gyilkos anyát, kit gyermekének vére borított; s szívembe vésődő hatalmas szavakkal így szólott: „Menj el egész Kanada-szerte, mondd meg minden családapának, hogy gyermekeik elé soha ne adjanak szeszes italt. Mondd meg az anyáknak, hogy soha ne igyanak se bort, se semmiféle átkozott szeszes italt. Te is kedves fiam, hagyj fel örökre ez italokkal, melyek pokolban, mennyben és földön egyaránt átkozottak.“

Midőn az éjjeli látomás hatalmas szózata elhangzott, egy ideig rendkívüli zavarban voltam, mert attól féltem, hogy az utóbbi napok izgalmai talán lelkem egyensúlyát támadták meg.

Majd Istenhez fordulva, így szóltam: „Én Istenem, tudasd velem szent akaratomat, és adj kegyelmet, hogy azt teljesíthessem. Akarod-e, hogy én hazámban szertejárva, hirdessem azt, a mit te nekem a szeszes italok romboló hatásáról gondviselészerűleg tanítottál? Vagy azt akarod-e, hogy én azon csodadolgokat, melyeket te nekem kinyilatkoztattál, az emberektől elrejtve, magammal vigyem a sírba?“

A villámgyorsan sugalmazott felelet ez volt: „A mit én neked titkon tanítottam, te azt hirdesd a házak tetejéről!“ Kibeszélhetlen érzelmek közt így szóltam:

„Óh én Istenem! az én édes megváltó Jézusomért és az én honfitársaim javáért megígérem, hogy sohasem fogok többé részegítő italt inni; továbbá mindent el fogok követni, hogy a papok és nép szintén meghozzák ezen áldozatot.“

Azóta ötven év mult el, és én, Istennek hála, fogadalmamat megtartottam.

Az első két évben én voltam az egyetlen pap Kanadában, ki mindenféle szeszes italtól megtartóztattam magamat. Isten a tanúm, hogy mennyi boszantást kellett ezen idő alatt eltűrni. Hányszor suttozták füleimbe a rajongó, képmutató, újító, féleretnek jelzőket nemcsak a papok, hanem a püspökök is.

De Isten adott nekem erőt a béketűrésre; pártomat fogta s felvirrasztotta rám nézve azon napot, midőn megaláztatásom nagy öröme fordult. Megértem, hogy magok azon papok a nép élére állva, elfogadták kezeimből a mértékleteség áldását. Azon püspökök, kik előbb egyhangúlag kárhoztattak, később magok hívták fel a legtekintélyesebb embereket, hogy tiszteletök jeléül arany éremmel tüntessenek ki, miután már előbb „A kanadai mértékleteség apostola” czímmel hivatalosan felruháztak. A kanadai kormány és a parlament két kamarája 1851-ben köszönetet szavazott és halás érzelmei bizonyoságul 5 ezer forinttal ajándékozott meg a mértékleteség érdekében tett fáradozásaimért. Isten akarata volt az, hogy én saját szememmel lássam meg, hogy az én kedves Kanadám mint tesz mértékleteségi fogadalmat és mint hagy fel a részegítő italok élvezetével. Óh mennyi köny szaradt ezen időben! Ezer és ezer megtört szív vígasztalódott meg. Boldogság és bőség ütötte fel sátorát sok hajlékban, hol előbb pusztulás és kétségbeesés tanyázott, és az én kedves hazámban mindenütt áldották ezért a kegyelmes Istent. Óh ez nem a szegény Chiniqy munkája volt!

Az Ur mívelte ezt, mert az Ur, a ki esodálatos az ő cselekedeteiben, nem egyszer a leggyöngébbeket választja, hogy megmutassa az emberek fiai iránt irgalmát. Engemet, az ő szolgálói közül a legcsekélyebbet, a legnagyobb reformmunkára hívott el, a milyen Kanadában csak történhetett, hogy Ő és csakis Ő dícsértessék és magasztaltassék.

Fordította

Révész Mihály.

Közügyeink.

Irányi Dániel a baptisusról.*

A békés-városi kevésszámú baptisták Irányi Dánielhez, mint a város képviselőjéhez levelet intéztek, a melyben sérelmeiket elpanaszolván, tőle tanácsot, illetőleg segítséget kértek. Erre a nevezett képviselő az alábbi választ küldte nekik, a melyet, közérdekű voltánál fogva különösen azért tartjuk czélszerűnek közölni, minthogy abban nevezett képviselő, míg egyrészt a vallás szabad gyakorlatát hangsúlyozza, másrészt azt a véleményét fejti ki, melyszerint valamely hitvallást elhagyni s mással felcsereálni csakis belső lényeges okok miatt tartja megengedettnek, lényegtelen s külső különbség miatt ellenben nem tartja helyesnek, valamint azt sem, ha a hitelvek megegyezése esetén az áttérő nem egy fennálló egyházba, hanem egy újonnan keletkezett felekezetbe lép be.

A levél így szól:

Budapest, május 22. 1892.

Folyó hó 11-én kelt levelére, melyben a maga és tizenhat baptista társának nevében panaszkodik a bánásmód miatt, a melyben részesítik s egyszersmind tanácsot, illetőleg oltalmat kér tőlem, bokros dolgaik miatt csak ma válaszolhatok.

Azt tudja ön, a mint hogy említi is levelében, hogy én a vallásszabadság barátja vagyok, de tudják békés-városi összes

* Az „Egyetértés” f. hó 3-án megjelent 154-ik számából veszszük át egész terjedelmében e cikket, illetőleg levelet, melyből jóleső örömmel olvashatjuk a politikai küzdőtéren jól ismert nevű Irányi Dániel, tehát egy világi férfiú egészséges felfogását a baptisták közé térésről s általában a hitváltoztatásról. Szerk.

választóim is, a kik előtt ez iránti nézeteimet sokszor kifejeztem. S nem rajtam mult, hogy a vallásszabadság, a melyet 1869. óta folytonosan sürgetek, még törvénybe nem iktattatott, nem ismervén el részemről más korlátot, mint hogy a vallás az állam valódi magasabb céljaival ne ellenkezzék és vallási meggyőződésének ürügye alatt a polgári kötelességek alól senki magát felmentve ne higgyje.

Ez utóbbi feltétel nem teljesítése miatt például a nazerénusokat, a kik a katonai kötelességet teljesíteni vonakodnak, nem pártolhatom, és nem is pártolom, mert a hazát minden polgárnak fegyverrel is megvédeni szoros hazafiúi kötelessége. Önök azonban, a baptista felekezet tagjai, minden polgári kötelességet teljesítvén s egyébként is jámbor emberek módjára élvén, a törvény oltalmára méltók, a miért is önök érdekében számtalanszor felszólaltam a képviselőházban, elítélvén az üldözéseket, a melyeket némely helyen szenvedni kénytelenek.

De midőn ezt kijelentem, nem tehetem, hogy egyúttal őszintén meg ne valljam, miszerint nem értem, hogy miután az önök hitvallása csupán abban tér el a protestánstól, hogy míg a protestánsok a csecsemőket egy kis víznek a fejükre locsolásával keresztelik, önök a felserdülteket vízbemártás útján, és csak saját kívánságokra veszik fel maguk közé, mondom, nem értem, hogy ily, szerintem nem lényeges, mert csak külső szertartásban nyilvánuló különbség miatt, miért hagyják ott a protestáns egyházat s lépnek egy új felekezet kebelébe. Sőt ha katolikusok teszik is, feltéve természetesen, hogy eddigi hitvallásuk nem egyezik többé meggyőződésükkel, miért keresnek, egy új felekezetet, a helyett, hogy a meglevő protestáns egyházba vétetnék fel magukat, a melynek tanai a baptista vallással megegyeznek.

Mert, édes barátaim, mi a keresztség? Ugyebár külső jelképe annak, hogy a ki abban részesül, a keresztyény egyházba vétetik fel és annak törvénye szerint kíván élni? Ezt, ha gyermek kereszteltetik, helyette a keresztszülők, később pedig, a konfirmácziónál, a serdülő ifjú maga jelenti ki és fogadja meg. A keresztelés lényege tehát az a fogadalom, hogy a megkeresztelt egyén Krisztus tanításait fogja követni. Hát ugyan kérdelem, a ki már egyszer megkereszteltetett, mi szüksége van arra, hogy más alakban, új keresztségnek vesse alá magát? A víz alá merítés nemde azt jelenti, hogy az illető meg akar tisztulni bűneitől, hibáitól, s jövőre mindenben Isten törvényei szerint élni? De ha ezt jelenti, a fődolog, azt tartom, nem a víz, melybe mártatik, mert hiszen fürdés közben is azt teszszük, hanem az az elhatározás, hogy ezentúl életünket, minden cselekedetünket Isten szent akaratához igyekezni fogunk alkalmazni. És ha ez csakugyan úgy van, mi szüksége van, kérdezem még egyszer, a már megkereszteltnek új keresztségre, holott elég lenne, hogy az, a ki ily tiszta keresztyény életet kíván folytatni, azt magában, erősen elhatározza, s ebbeli feltett szándékához hű maradni iparkodjék s nem teheti ezt vajjon eddigi egyházában? Avagy akármily keresztyény vallás kivétel nélkül, nem követeli-e híveitől, hogy Isten parancsait szigorúan megtartsák? S nincs-e vajjon a régi keresztyény vallások követői között elég olyan ember, a ki minden erejéből azon van, hogy Isten parancsait teljesítse? Azért ismétlem, nem látom át, hogy protestáns emberek, ha igazán csak az a szándék vezeti, hogy tiszta erkölcsű életet folytassanak, miért hagyják el az egyházukat, valamint a katolikusok, a kik eddigi hitökkel bensőleg meghasonlottak, miért nem lépnek be a fennálló protestáns egyházba, hanem

esatlakoznak egy új felekezethez, a melynek tanai a protestáns egyház tanaitól nem különböznek.

Azt nem akarom feltenni önökről, a mivel pedig vádolják, miszerint azért válnak el a régi egyháztól, hogy ily módon az egyházi terhek alól szabaduljanak?

Mert a mint egyfelől megengedem, hogy ha valaki nem találja többé megnyugvását valamely vallásban, másra, a mely meggyőződésével megegyezik, térjen által: úgy esúnya, illetlen dolognak tartom azért tagadni meg hitét, hogy annak anyagi terheit viselni ne legyen kénytelen, a mit egyébiránt, míg a létező törvény fennáll, úgy sem ér el. Sőt ha most nem is, de mikor egyszer a baptista felekezet valahol megszorodik s templomot építeni, prédikátort tartani stb. elhatározza, a költségek viselését sem kerülheti el. Ime, édes atyánkfiai, ezek nézeteim a baptista vallásról. Egyébiránt, ha nem akarnak visszatérni régi egyházukba és van panaszra alapos okuk, forduljanak oltalomért az illető felsőbb hatósághoz, esetleg a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz. Szíves tisztelettel őszinte barátjuk és képviselőjük

Irányi Dániel.

Különfélék.

I. Ferencz József apostoli királyunk ő Felsége megkoronáztatásának 25 éves jubileumát ünnepelte folyó hó 8-án az egész magyar nemzet. Minket az ünnepélyességeknek inkább csak egyházi oldala érdekelvén, kiemeljük, hogy e napon hazánk összes felekezetei között az ev. ref. egyház is fölvitte templomaiban hálájának áldozatát a mennyei királyhoz. Közelebbről Debreczen városa is díszitött e napon, összes templomai megteltek buzgó érzelmekben áhítatos hívekkel. A nagytemplomban fényes közönség előtt fötiszt. Kiss Áron püspök úr, a kistemplomban Némethy Lajos, az ispotálytemplomban Könyves Tóth Kálmán, az újtemplomban Dicsőfi József, végre a főiskolai imateremben Csiky Lajos imádkoztak. Ez imádságot, valamint Géresi Kálmán tanárnak utána következett alkalmi beszédét lapunk élén közöljük. A lezajlott ünnepségek után még egyszer föltekintünk a mennyei hajlékok Úrához s áldást kérünk a jó Istentől fölséges uralkodónk dicsőséges személyére.

Protestáns püspökök kitüntetése. Kun Bertalan tiszánineni ev. ref. és Karsay Sándor dunántúli ág. hitv. ev. püspökök a királykoronázási nagy jubileumok napjára hosszas és hű szolgálataik jutalmául a Lipótrend középkeresztjével díszítettek föl. Prot. egyházaink érdemes Nestorai hordozzák sokáig híveik boldogítására a királyi kitüntetés fényes jelvényeit.

Halálozás. Czelder Zoltán, a debreczeni ev. ref. főgymn. VII. osztályának növendéke, néh. Czelder Márton kecskeméti lelkész fia, f. hó 7-ikén hosszas, nehéz betegség után elhunyt a főiskolai kórházban s 9-én ugyanonnan eltemtetett. A gyászoló anya fájdalmanak enyhítésére megjelent a temetésen csaknem az egész gymn. tanuló ifjúság s a tanárok közül is többen. A koporsó felett a főiskola lelkésze mondott imádságot. Béke a korán elhunyt ifjú poraira!

Megjelent Csiky Lajos debreczeni ev. ref. theologiai tanár „Egyházzertartástan (Liturgia) az ev. ref. lelkészek, de főként hittanhallgató tanítványai számára“ czímű műve. Ára 1 frt. Szerző tulajdona. Az előfizetőknek már szétküldöttük példányaikat s bizalommal kérjük a további megrendeléseket. — A műnek lapunkban való bírálatos ismertetéséről gondoskodni fogunk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **CSIKY LAJOS.**

HIRDETÉSEK.

PÁLYÁZAT.

A n.-károlyi egyházmegyébe kebelezett szaniszlói egyház IV. oszt. lelkészi állomására, — melynek évi javadalma: termény, földhaszonélvezet, készpénz s egyebekben hivatalos becslés szerint 569 frtra megy, — pályázat nyittatik.

Pályázati határidő f. évi junius 25. napja bezárólag, a mikorra a szabályszerűen felszerelendő pályázatok nagy. Segesvári József esperes úrhoz Kántor-Jánosiba (posta helyben) küldendők.

A megválasztandó az e. m. gyámintézetnek köteles tagja, s miután özvegy az elhalt lelkész után nem maradt, egyházmegyei statutum szerint a kegyeleti év jövedelmének felét is ezen intézetnek köteles fizetni.

Debreczen, 1892. junius 7.

Kiss Áron,
püspök.

Pályázat.

A kunhegyesi ev. reform. egyház, leányiskolája 4-ik, 5-ik és 6-ik osztálya vezetésével megbízott tanítója mellé egy segédtanítói állásra — addig is, míg azt állandósíthatja — pályázatot hirdet, — melynek évi javadalma 360 o. é. frt.

Pályázhatnak diplomával nem bíró ev. reform. vallású végzett tanítóképezdészek is.

Az elválasztott segédtanító állomását, — melynek hatáskörét az egyház szabad intézkedéssel magának tartja fenn, — f. évi szept. elsejére köteles elfoglalni. A pályázati kérvények okmányokkal felszerelve Sarkadi István isk. széki elnökhöz július 3-ig küldendők be.

Kunhegyes, 1892. junius 2.

Sarkadi István,
ev. ref. lelkész.